

Allriskförsäkring för Entreprenadverksamhet
AO 2000:5
Gäller från 2021-03-01

Allriskförsäkring för Entreprenadverksamhet AO 2000:5

Detta försäkringsvillkor utgör en del av försäkringsavtalet mellan *försäkringstagaren* och Moderna Försäkringar, i fortsättningen kallat Moderna.

Försäkringens omfattning framgår av försäkringsavtalet som består av

- *försäkringsbrev* eller försäkringsbevis med specifikationer och eventuella särskilda villkor
- detta villkor samt Allmänna avtalsbestämmelser och Definitioner-Förklaringar, AB-DF
- Försäkringsavtalslagen
- övrig svensk rätt.

Försäkringsbrevet eller försäkringsbeviset med specifikationer och åsatta försäkringsvillkor gäller före dispositiva lagregler. Innehåller de olika delarna av försäkringsavtalet motstridiga bestämmelser gäller tolkningsföreträde i den ordning som anges ovan, dock alltid så att särskilda regler har företräde framför generella.

Samtliga villkor är indelade efter ett gemensamt system, vilket medför att numreringen inte alltid är löpande.

Kursiv stil anger när ord, uttryck eller begrepp finns förklarade i kapitel Definitioner- Förklaringar i Allmänna avtalsbestämmelser och Definitioner-Förklaringar AB-DF.

Vid beräkning av självrisk uttryckt i *prisbasbelopp* avrundas självrisk nedåt till närmaste 100-tal kronor. Andra belopp uttryckt i *prisbasbelopp* avrundas uppåt till närmaste 100-tal kronor.

Allriskförsäkring för Entreprenadverksamhet AO 2000:5	1
Allriskförsäkring för entreprenad	4
1. Vem försäkringen gäller för	4
2. När försäkringen gäller	4
3. Var försäkringen gäller	6
4. Försäkrat intresse	6
6. Försäkrad egendom – Försäkringsbelopp – Högsta ersättning	6
7. Försäkrade skadehändelser	8
10. Röjningskostnader	9
21. Skadevärderingsregler	9
22. Ersättningsregler	10
23. Självrisk	11
38. Säkerhetsföreskrifter och påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift	11
Avbrottsförsäkring för entreprenad	15
Forcerings- och extrakostnadsförsäkring	16
2. När försäkringen gäller	16
4. Försäkrat intresse	16
6. Försäkringsbelopp – Högsta ersättning	16
7. Försäkrade skadehändelser	16
22. Ersättningsregler	16
23. Självrisk	16

Befintlig egendom	17
1. Vem försäkringen gäller för	17
2. När försäkringen gäller	17
3. Var försäkringen gäller	17
6. Försäkrad egendom och försäkringsbelopp	17
7. Försäkrade skadehändelser	17
10. Röjningskostnader	18
21. Skadevärderingsregler	18
23. Självrisk	18
38. Säkerhetsföreskrifter	18
Åtkomstförsäkring för entreprenör (tilläggsavtal)	19
Stilleståndsförsäkring för entreprenör (tilläggsavtal)	20
Definitioner – Förklaringar	21

Denna allriskförsäkring är ett tillägg till allmänt villkor för egendomförsäkring och gäller för egendom försäkrad enligt nedanstående villkor.

Allriskförsäkringen motsvarar minst kraven på minimiomfattning för allriskförsäkring som beskrivs i AF AMA.

Allriskförsäkring för entreprenad

1. Vem försäkringen gäller för

Med ändring av punkt 1 i allmänt villkor för egendomsförsäkring gäller följande.

1.1 Försäkringstagaren

Försäkringen gäller för *försäkringstagaren* i egenskap av entreprenör i sådan *entreprenadverksamhet* som anges i *försäkringsbrevet*.

1.2 Annan än försäkringstagaren

Försäkringen gäller i fråga om *arbeten*

- även för *försäkringstagarens* beställare om denne är *byggherre* vid *byggnadsverksamhet* eller *slutlig beställare* vid *montageverksamhet*
- även för *försäkringstagarens* underentreprenör i den omfattning *försäkringstagaren* enligt skriftligt avtal åtagit sig att försäkra underentreprenaden.

Försäkringen gäller i fråga om *hjälpmedel*

- även för *försäkringstagarens* beställare om denne är *byggherre* vid *byggnadsverksamhet* eller *slutlig beställare* vid *montageverksamhet* och hjälpmedlet erfordras för att fullfölja det avtalade åtagandet
- även för ägare till *hjälpmedel* som *försäkringstagaren* leasar, hyr, lånar eller köpt enligt avbetalningskontrakt.

För annan än *försäkringstagaren* gäller försäkringen dock endast i den mån denne inte har rätt till ersättning genom egen försäkring och under förutsättning att *försäkringstagaren*

- i skriftligt avtal med ägaren åtagit sig att försäkra egendomen
- enligt lag eller
- i skriftligt avtal är skyldig att ersätta skada på egendomen.

Försäkringen gäller avseende *arbetstagarers egendom* även för ägare till egendom om denne är anställd av *försäkringstagaren* och egendomen är medförd till arbetsområdet.

Försäkringen gäller avseende *befintlig egendom* enligt avsnitt Befintlig egendom.

Försäkringen gäller inte i något fall för sidoentreprenör, sidoleverantör eller konsortiepartner.

2. När försäkringen gäller

Med ändring av punkt 2 i allmänt villkor för egendomsförsäkring gäller följande.

Försäkringen gäller för skada som inträffar under *försäkringstiden* om försäkringen varit i kraft, med de begränsningar som anges i punkterna 2.1–2.3.

2.1 Entreprenadtid/Utförandetid

Under entreprenadtiden/utförandetiden gäller försäkringen längst till dess *arbeten* helt eller delvis *avlämnats/övertagits* av beställaren.

Vid skada som har orsakats av att *arbeten* helt eller delvis tagits i bruk före *avlämnandet/övertagandet* gäller att försäkringen inte omfattar skada i den mån skadan kan ersättas genom annan gällande försäkring.

För *arbeten* som utgör *montage/montageverksamhet* gäller försäkringen vid provbelastning, provkörning, *provdrift*, prestandaprov eller kommersiell drift under entreprenadtiden/utförandetiden under sammanlagt högst fyra veckor (672 timmar).

2.2 Efter entreprenadtid/utförandetid

Efter entreprenadtiden/utförandetiden och efter *arbeten* har *avlämnats/övertagits* av beställaren gäller försäkringen för *entreprenadverksamhet* enligt denna punkt. För *arbeten* i egen regi gäller försäkringen dock endast enligt punkt 2.3 nedan.

2.2.1 När konsument är beställare

När konsument är beställare gäller försäkringen efter entreprenadtiden/utförandetiden efter det att *arbeten* har *avlämnats/övertagits* av beställaren för skada som upptäcks

- inom 5 år räknat från *avlämnandet/övertagandet*
- inom 6 år räknat från *avlämnandet/övertagandet* för skada som uppkommer vid avhjälpande av fel som upptäckts inom 5 år från *avlämnandet/övertagandet*.

Försäkringen gäller endast under förutsättning att *den försäkrade* är skyldig att ersätta skadan enligt konsumenttjänstlagen eller enligt allmänna bestämmelser för konsumententreprenader utgivna av branschorganisation, om sådana är avtalade.

2.2.2 När näringsidkare är beställare

2.2.2.1 Om allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation är avtalade

När allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom *den försäkrades* verksamhetsområde är avtalade gäller försäkringen efter det att *arbeten* har *avlämnats*

- under avtalad garantitid för skada som upptäcks under garantitiden, dock högst under 5 år från garantitidens början
- under avtalad garantitid samt under 1 år därefter, dock högst under 6 år från garantitidens början, för skada som uppkommer vid avhjälpande av fel som upptäckts under garantitiden.

Försäkringen gäller endast under förutsättning att *den försäkrade* är skyldig att ersätta skadan enligt de allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom *den försäkrades* verksamhetsområde som är avtalade.

2.2.2.2 Om allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inte är avtalade

När allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom *den försäkrades* verksamhetsområde inte är avtalade, gäller försäkringen efter det att *arbeten* har *avlämnats*

- under avtalad garantitid för skada som upptäcks under garantitiden, dock högst under 2 år från garantitidens början
- under avtalad garantitid samt under 1 år därefter, dock högst under 3 år från garantitidens början, för skada som uppkommer vid avhjälpande av fel som upptäckts under garantitiden.

När allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom *den försäkrades* verksamhetsområde inte är avtalade och garantitid inte är avtalad, gäller försäkringen efter det att *arbeten* har *avlämnats*, för skada som upptäcks inom 2 år från det att *arbeten* har *avlämnats*.

Försäkringen gäller endast under förutsättning att *den försäkrade* är skyldig att ersätta skadan enligt avtal eller enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler. Försäkringen gäller dock inte för större åtagande eller ansvar än vad som hade varit fallet om allmänna bestämmelser utgivna av branschorganisation inom aktuellt verksamhetsområde hade varit avtalade.

2.2.3 Väsentligt fel under avtalad ansvarstid

Försäkringen gäller för skada på *arbeten* som, under *försäkringstiden*, upptäcks efter de tider som det i punkterna 2.2.1 och 2.2.2 anges att försäkringen gäller för. Försäkringen gäller under förutsättning att skadan är ersättningsbar enligt villkoret AO2000 i övrigt och

- att skada beror på väsentligt fel i *arbeten* och har sin grund i vårdslöshet och
- att *ABO4* eller *ABT06* är avtalade och
- att *den försäkrade* är skyldig att ersätta skadan enligt *ABO4* eller *ABT06* eller
- att *ABS09* är avtalat – dock gäller att försäkringen endast gäller för ansvar som förelegat om någon av *ABO4* eller *ABT06* varit avtalade.

Försäkringen gäller även för skada som uppkommer vid avhjälpande av fel som *den försäkrade* är ansvarig för enligt föregående stycke.

Försäkringen gäller dock inte för

- skada som upptäcks senare än 10 år efter garantitidens början
- kostnader för att avhjälpa felet
- skada på putsad, oventilerad träregelväggkonstruktion och inte heller följdskada som uppstått på grund av sådan väggkonstruktion
- skada till följd av fel som, i avtal eller i administrativa föreskrifter, särskilt avtalats om att vara väsentligt eller vårdslöst.

Vid skada som försäkringen gäller för och som kan bedömas överstiga självrisken åtar sig Moderna att

- utreda om ansvarighet föreligger
- förhandla med motparten
- föra *försäkrads* talan vid rättegång eller skiljeförfarande och i sådant fall betala de rättegångs- eller skiljedomskostnader som *den försäkrade* åläggs att betala och som inte kan erhållas av motpart eller annan
- i det fall *den försäkrade* är skyldig att ersätta skadan – betala kostnader för att åtgärda skadan enligt skadevärderingsreglerna punkt 21.

Högsta ersättning för skada och samtliga kostnader enligt denna villkorspunkt framgår i punkt 6.2.2.13.

Särskild självrisk vid skada enligt denna villkorspunkt framgår i punkt 23.2.7.

2.3 Arbeten i egen regi

För *arbeten* som utförs för *försäkringstagarens* egen räkning (för eget bruk eller för försäljning) gäller försäkringen till dess att *arbeten* färdigställts eller dessförinnan tagits i bruk. Fördröjs färdigställandet eller ibruktagandet av marknadsmässiga skäl, gäller försäkringen under högst 3 månader, räknat från den tidpunkt då färdigställandet eller ibruktagandet kunnat ske om dessa skäl inte funnits.

3. Var försäkringen gäller

Med ändring av punkt 3 i allmänt villkor för egendomsförsäkring gäller följande.

Försäkringen enligt punkt 3.5 gäller inom Norden.

Observera att olika säkerhetsföreskrifter gäller vid stöld av egendom på de olika ställena enligt nedan.

3.5 Vid entreprenad

3.5.1 Arbeten och hjälpmedel

Försäkringen gäller för *arbeten* och *hjälpmedel*

- på *arbetsområde*
- på *försäkringsställe* som anges i *försäkringsbrevet*
- i *försäkringstagarens arbetstagares* bostad
- på tillfällig upplagsplats på annan plats än på *arbetsområde* och *försäkringsställe*
- i transportmedel samt lastning och lossning i och ur transportmedel i samband med transport.

3.5.2 Ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser samt arbetstagares egendom

Försäkringen för *ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser* samt *arbetstagares egendom* gäller

- på *arbetsområde*
- i transportmedel under transport till och från *arbetsområde*.

4. Försäkrat intresse

Försäkringen omfattar lagligt intresse och endast sådan skada som består i att egendomens värde minskat eller gått förlorat. Försäkringen gäller därmed exempelvis inte för kostnad eller förlust som beror på att egendomen inte kan användas under viss tid eller på beräknat sätt, eller för kostnad eller förlust genom *avbrott* i verksamheten.

6. Försäkrad egendom – Försäkringsbelopp – Högsta ersättning

Med ändring av punkt 6 i allmänt villkor för egendomsförsäkring gäller följande.

6.1 Försäkrad egendom

Försäkringen omfattar egendom som anges i *försäkringsbrevet* med *objekttyp*, eller som är särskilt angiven på annat sätt, och som *försäkringstagaren* äger, enligt skriftligt avtal är ersättningsskyldig för eller skriftligen åtagit sig att försäkra.

6.1.1 Undantagen egendom

6.1.1.1 Yrkesmässig uthyrning

Försäkringen gäller inte för egendom som *försäkringstagaren* yrkesmässigt hyr ut eller leasar ut.

6.1.1.2 Viss typ av arbeten och hjälpmedel

Följande slag av egendom omfattas av försäkringen endast om detta särskilt anges i *försäkringsbrevet*.

- *Arbeten* som utförs i konsortium
- Särskilt riskfyllda *arbeten* med en kontraktssumma/ett värde på arbetsåtagandet som överstiger 1 000 000 kronor avseende
 - petrokemisk industri
 - kärnkraftverk
 - bro, viadukt, berggrum, tunnel
 - dammbyggnad, vattenkraftstation, hamnanläggning
 - anläggning under, i eller ovanför vattendrag, sjö eller hav
- *Hjälpmedel* av typ
 - trafikförsäkringspliktiga fordon och släpfordon till dessa
 - gräv-, schakt-, väg- och pålningsmaskin
 - mobilkran, tornsvängkran
 - luftfartyg, luftkuddefarkost (svävare), hydrokopter
 - kassuner och pontoner med *nyanskaffningsvärde* överstigande 500 000 kronor
 - skepp och båtar
 - pontonkranar, mudderverk samt byggnadsverk under bogsering till sjöss

- *Hjälpmedel* när de används vid *arbeten*
 - i konsortium eller
 - i samband med särskilt riskfyllda *arbeten* med en kontraktssumma/ett värde på arbetsåtagandet som överstiger 1 000 000 kr avseende
 - bro, viadukt, bergrum, tunnel
 - dammbyggnad, vattenkraftstation, hamnanläggning
 - anläggning under, i eller ovanför vattendrag, sjö eller hav om inte tilläggsavtal har tecknats för sådana *arbeten*.

6.2 Försäkringsbelopp – Högsta ersättning

Försäkringen gäller med i *försäkringsbrevet* angivna försäkringsbelopp.

Försäkringen för *arbeten* och *hjälpmedel* är en *helvärdesförsäkring*. För övrig egendom är försäkringen en *förstariskförsäkring*.

6.2.1 Fribelopp

Försäkringen omfattar – utöver belopp som anges i *försäkringsbrevet* – följande egendom intill högst nedan angivna belopp.

• <i>Arbetstagares egendom</i> , dock inte <i>pengar och värdehandlingar</i>	10 000 SEK per <i>arbetstagar</i> eller det högre belopp som kan finnas angivet i respektive kollektivavtal
• <i>Ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser</i>	100 000 SEK
• Tillfälligt lånade eller hyrda <i>hjälpmedel</i> (detta gäller endast om <i>hjälpmedel</i> är försäkrade)	20 % utöver i <i>försäkringsbrevet</i> angivet försäkringsbelopp för <i>hjälpmedel</i> , dock högst 100 000 SEK

6.2.2 Högsta ersättning

6.2.2.5 Låsändring

Högsta ersättning för låsändring är 150 000 SEK.

6.2.2.6 Egendom i transportmedel

Högsta ersättning för skada på egendom i transportmedel samt vid lastning och lossning i och ur transportmedel är 500 000 SEK. Högsta ersättning vid stöld ur transportmedel är dock 250 000 SEK.

6.2.2.12 Räddnings- och röjningskostnader

Den sammanlagda ersättningen för egendomsskada och *räddningskostnad* enligt Allmänna avtalsbestämmelser, AB-DF punkt 41.3, är begränsad till dubbla försäkringsbeloppet för respektive egendomslag.

Högsta ersättning för röjningskostnader framgår av punkt 10.

6.2.2.13 Väsentligt fel under avtalad ansvarstid

Högsta ersättning för skada och samtliga kostnader enligt villkorspunkt 2.2.3, är gällande försäkringsbelopp för *arbeten* dock högst 10 000 000 SEK per skada. För skador och samtliga kostnader som uppkommer under ett och samma försäkringsår är ersättningen begränsad till det dubbla gällande försäkringsbeloppet för *arbeten*, dock högst 20 000 000 SEK.

Uppkommer flera skador av samma orsak under flera försäkringsår, vilka omfattas av försäkringen i och för sig, är den maximala ersättning som kan betalas för samtliga skador tillsammans, begränsad till det belopp som maximalt kan betalas för skada under det försäkringsår när den första skadan inträffade.

6.3 Värdestegringskydd – Investering och prisändring

Det vid försäkringsårets början i *försäkringsbrevet* angivna försäkringsbeloppet för *arbeten* respektive *hjälpmedel* anses därefter vid varje tidpunkt vara höjt med det belopp, varmed egendomens värde ökat dels genom investering eller ändrings- och tilläggsarbeten, dels *prisändring* från försäkringsårets början. Detta värdestegringskydd begränsas för *arbeten* respektive *hjälpmedel* enligt nedan.

6.3.7 Arbeten

För *arbeten* begränsas värdestegringskyddet att gälla enbart för ändrings- och tilläggsarbeten och *prisändring* och gäller sammanlagt intill 30 % av försäkringsbeloppet.

6.3.8 Hjälpmedel

För *hjälpmedel* begränsas värdestegringskyddet att gälla enbart för investering och *prisändring* och gäller sammanlagt intill 30 % av försäkringsbeloppet.

6.3.9 Högsta ersättning

Högsta ersättning enligt värdestegringskyddet sammanlagt för *arbeten* och *hjälpmedel* är begränsat till 30 000 000 SEK per försäkringsår.

7. Försäkrade skadehändelser

Med ändring av punkt 7.1 – 7.10 i allmänt villkor för egendomsförsäkring gäller följande.

7.1 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för oförutsedd fysisk skada på eller förlust av försäkrad egendom.

7.1.3 Stöld/inbrott

Vid stöld av försäkrad egendom gäller försäkringen endast om tidpunkten för brottet kan preciseras.

Vid stöld på *försäkringsställe* gäller försäkringen endast om stölden skett genom inbrott* i *lokal* som uppfyller den inbrottskyddsklass som gäller för aktuellt *försäkringsställe* eller i container eller inhägnad som uppfyller de krav på inbrottskydd som framgår av punkterna 38.15.6.1 och 38.15.6.3– 38.15.6.4.

Vid stöld i *försäkringstagarens* eller dennes *arbetstagar*s bostad, gäller försäkringen endast om stölden skett genom inbrott* i bostad vars ytterdörrar är låsta och öppningsbara fönster är stängda och inifrån reglade.

Vid stöld på *arbetsområde*, på tillfällig upplagsplats eller i transportmedel gäller att *den försäkrade* ska vidta rimliga säkerhetsåtgärder för att förhindra stöld och följa säkerhetsföreskrifterna enligt punkt 38.

7.1.2 Låsändring

Försäkringen gäller även för kostnader för låsändring som skäligen måste göras till följd av att nyckel eller kod till *försäkringstagarens* utförda *arbeten* eller disponerade *lokaler* stullits i samband med inbrott*) i *lokal* där försäkringen gäller enligt punkt 3.5.1**) eller i samband med *rån*. Detta gäller under förutsättning att inbrottet skett i *lokal* som *försäkringstagaren* disponerar för sin verksamhet och som uppfyller inbrottskyddsklass 1 enligt punkterna 38.15.6.1 och 38.15.6.2 eller i *försäkringstagarens* eller dennes *arbetstagar*s bostad vars ytterdörrar är låsta och öppningsbara fönster är stängda och inifrån reglade.

Ersättning lämnas dock endast för låsändring i ytterdörrar till bostäder och andra lokaler.

Högsta ersättning är 150 000 SEK.

*) Med inbrott avses här att någon olovligen med våld brutit sig in i *lokal* eller bostad.

**) Observera att fordon eller andra transportmedel, container med mera inte är *lokal* varför låsändring på grund av stöld av nyckel i till exempel transportmedel inte omfattas av försäkringen.

7.2 Undantag

7.2.1 Allmänna undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- som består i förlitning, förbrukning, fortgående sprickbildning, utmattning, korrosion (till exempel rost eller frätning), kavitation, beläggning eller avsättning. Försäkringen gäller dock om *den försäkrade* kan visa att skadan beror på en plötslig och oförutsedd händelse och det som inträffat ligger utanför ramen för vad som kan förväntas med hänsyn till det sätt egendomen brukats/använts
- som består i svamp, mögel, röta eller annan biologisk inverkan, såvida inte skadan är en direkt följd av en i övrigt ersättningsbar skada
- genom svinn
- genom bedrägeri, förskingring eller liknande förmögenhetsbrott
- genom *den försäkrades* uppsåt, grova vårdslöshet eller risktagande i enlighet med allmänna avtalsbestämmelser, AB-DF punkt 39.3
- av sådan art att den inte påverkar egendomens användbarhet eller som kan avhjälpas genom normal service eller justering
- på begagnad egendom ingående i arbeten som utgör montage. Försäkringen gäller dock om *den försäkrade* kan visa att skadan inte till någon del orsakats av bristfällighet eller felaktighet i den begagnade egendomen
- vars uppkomst eller omfattning har direkt eller indirekt samband med genombrott i damm som inte är arbeten
- som leverantör av vara är skyldig att ersätta enligt åtagande i avtal. Försäkringen gäller dock i den mån leverantör inte kan fullgöra sin skyldighet och *den försäkrade* kan visa detta
- på egendom i transportmedel eller vid lastning och lossning i samband med transport om någon annan än *den försäkrade* står faran för eller ansvarar för skada på egendomen.

7.2.2 Arbeten

Försäkringen gäller inte för kostnad för att

- åtgärda fel i material eller i utförd arbetsprestation och inte heller för skada på *arbeten* som orsakats av sådant fel
- åtgärda *arbeten* som är felaktiga på grund av ofullständiga eller felaktiga beräkningar, ritningar, beskrivningar, råd eller anvisningar och inte heller för skada på *arbeten* som orsakats av sådan felaktighet.

Undantaget avser dock endast sådana kostnader som skulle ha uppkommit om felaktigheten hade åtgärdats omedelbart innan skadan uppkommit.

7.2.3 Hjälpmedel

Försäkringen gäller inte för skada

- på förbrukningsmaterial ingående i *hjälpmedel* till exempel drivmedel, däck och slangar, filter, linor, packningar, remmar och kedjor, larvband och transportband, om inte skadan uppkommit genom eld som kommit lös eller *inbrott*
- av sådan art som inte är en följd av påvisbar yttre orsak
- som består i sönderfrysning av förbränningsmotor med därtill hörande kylsystem
- som består i att till bergbormaskin hörande utrustning såsom borrhäste, borrhång, skarvhylsa och borkrona (bormejsel) fastnar eller går förlorad under marknivå.

10. Röjningskostnader

Med ändring av punkt 10 i allmänt villkor för egendomsförsäkring gäller följande.

I samband med skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för röjningskostnad (rivning, röjning, sanering, borttransport, destruktion samt deponering). Ersättning lämnas endast för kostnad avseende röjning av försäkrad egendom och endast för kostnad som uppkommer inom 1 år från skadetillfället.

Enbart röjningskostnad som understiger självrisken ersätts inte.

Högsta ersättning

För röjningskostnader avseende helvärdesförsäkrade *arbeten* och *hjälpmedel* får försäkringsbeloppet för *arbeten* och *hjälpmedel* överskridas, dock sammanlagt högst med 2 000 000 SEK.

Vid *förstarisikförsäkring* begränsas den sammanlagda ersättningen för röjningskostnad, *räddningskostnad* och egendomsskada till försäkringsbeloppet.

21. Skadevärderingsregler

21.6 Arbeten

Skada på *arbeten* värderas enligt skadevärderingsreglerna för *maskinerier* enligt allmänt villkor för egendomsförsäkring.

21.6.1 Eget arbete

Skada på *arbeten* som återställs av *den försäkrade* med egen personal värderas till

- materialkostnaden i enlighet med *den försäkrades* avtalade priser och normala rabatter samt
- arbetskostnaden enligt avtalat timpris för *den försäkrades arbetstagare* inklusive kostnad för arbetsledning, dock högst ett för branschen normalt timpris för aktuellt arbete.

Den försäkrade har rätt att få ersättning även för skäligt entreprenörspåslag på skadekostnaden för eget arbete (material- och arbetskostnad enligt föregående stycke) med

- 12 % vid skadekostnad upp till 1 000 000 SEK
- 10 % vid skadekostnad mellan 1 000 000 SEK–5 000 000 SEK
- 8 % vid skadekostnad mellan 5 000 000 SEK–10 000 000 SEK
- 6 % vid skadekostnad över 10 000 000 SEK.

För det fall ersättning för förlorat *täckningsbidrag* lämnas i enlighet med avbrottsförsäkring, ska ersättning för eget arbete enligt ovan och ersättning från sådan avbrottsförsäkring samordnas så att kostnader och vinst inte ersätts från bägge momenten.

21.7 Hjälpmedel

Vid skada på *hjälpmedel* som inte anges i tabellen nedan tillämpas skadevärderingsreglerna för *maskinerier* enligt allmänt villkor för egendomsförsäkring.

Med ändring av häremot stridande skadevärderingsregler i allmänt villkor för egendomsförsäkring värderas skada på *hjälpmedel* som anges i nedanstående tabell till *återställandet*, dock högst till egendomens kvarvarande värde enligt tabellen.

Typ <i>hjälpmedel</i>	Egendomens ålder utan åldersavskrivning*)	Avdrag per påbörjat år därefter*) **)
Ställning, container och bod	5 år	10 %
Duk i plasthall och tält	1 år	15 %
Handverktyg och redskap som inte är el-, tryckluft- eller motordrivna då enskilt föremåls <i>nyanskaffningsvärde</i> understiger 50 000 SEK	2 år	10 %
Eldrivna <i>verktyg</i> , redskap och maskiner då enskilt föremåls <i>nyanskaffningsvärde</i> understiger 50 000 SEK	1 år	20 %
Motordrivna och tryckluftsdrevna maskiner och fordon, t ex kompressor, byggtork och bygghiss då enskilt föremåls <i>nyanskaffningsvärde</i> understiger 50 000 SEK	1 år	10 %
	Egendomens ålder utan åldersavskrivning*)	Egendomen värderas därefter högst till*) **)
Handverktyg, redskap samt eldrivna, motordrivna och tryckluftsdrevna <i>verktyg</i> , maskiner och fordon, t ex kompressor, byggtork, bygghiss och borrhög då enskilt föremåls <i>nyanskaffningsvärde</i> är 50 000 SEK eller högre	1 år	egendomens <i>dagsvärde</i>

*) Räknet från den tidpunkt då egendomen första gången togs i bruk som ny

**) Åldersavskrivningen beräknas från egendomens *nyanskaffningsvärde*

Avdrag för värdeminskning enligt ovanstående tabell är begränsad till 80 % för egendom som innan skadan var i funktionsdugligt skick och normalt underhållen. Var egendomen uttjänt redan innan skadan kan avdrag göras upp till 100 %.

21.8 Arbetstagares egendom samt Ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser

Skada på *arbetstagares egendom* samt *ritningar, arkivalier, datainformation och programlicenser* värderas enligt skadevärderingsreglerna för motsvarande *objekttyp* enligt grundvillkoret.

22. Ersättningsregler

Skada värderas enligt skadevärderingsreglerna i punkt 21 och ersätts enligt följande regler.

Med ändring av punkt 10 och 22.2 i allmänt villkor för egendomsförsäkring gäller följande.

22.6 Helvärdesförsäkring - Arbeten och Hjälpmedel

Föreligger full försäkring ersätts uppkommen skada på *arbeten* och *hjälpmedel*, med de regler och begränsningar som framgår av villkoren i övrigt, intill försäkringsbeloppet.

Full försäkring föreligger om försäkringsbeloppet för

- *arbeten* motsvarar det högsta värdet av *arbeten* på ett och samma *arbetsområde* under det kommande försäkringsåret. Även värdet av egendom och arbetsprestationer som beställare tillhandahåller ska vara medräknat i försäkringsbeloppet
- *hjälpmedel* motsvarar *nyanskaffningsvärdet* för alla av *försäkringstagaren* ägda, hyrda, leasade och lånade *hjälpmedel* som kan brukas på arbetsområden, oavsett om dessa befinner sig på *arbetsområde* på *försäkringstagarens försäkringsställe* eller på annan plats.

22.6.1 Underförsäkring och påföljd

Om försäkringsbeloppet är för lågt i förhållande till det verkliga värdet av *arbeten* och *hjälpmedel* enligt punkt 22.6, föreligger underförsäkring.

Vid *underförsäkring* reduceras skadeersättningen proportionellt emot förhållandet mellan i *försäkringsbrevet* angivet försäkringsbelopp, eventuellt uppräknat enligt punkt 6.3, och det belopp som för *arbeten* och *hjälpmedel* ska upptas som försäkringsbelopp för att full försäkring ska föreligga. Vid *underförsäkring* görs motsvarande reduktion vid ersättning för räddnings- och röjningskostnader.

22.7 Förstariskförsäkring

Vid *förstariskförsäkring* ersätts uppkommen egendomsskada samt räddnings- och röjningskostnader i enlighet med de regler och begränsningar som framgår av villkoren i övrigt, sammanlagt högst intill försäkringsbeloppet.

23. Självrisk

23.2 Särskild självrisk

23.2.7 Väsentligt fel under avtalad ansvarstid

Självrisken är lägst ett *prisbasbelopp* vid skada enligt punkt 2.2.3. Självrisken dras vid varje skadetillfälle från de sammanlagda kostnaderna för skada, utredning, förhandling, rättegång, skiljemannaförfarande, röjning och räddning. Har högre självrisk avtalats gäller den avtalade självrisken enligt *försäkringsbrevet*.

38. Säkerhetsföreskrifter och påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

Med säkerhetsföreskrift avses en föreskrift om vissa bestämda handlingssätt eller anordningar som är avsedda att förebygga eller begränsa skada eller om vissa bestämda kvalifikationer hos *den försäkrade* eller dennes anställda eller andra medhjälpare.

Den försäkrade svarar gentemot Moderna för att säkerhetsföreskrifterna följs av

- *den försäkrades* företagsledning
- övriga *arbetstagare* hos *den försäkrade*
- entreprenörer och andra uppdragstagare som anlitas av *den försäkrade*
- annan som har att tillse att föreskriften följs.

Säkerhetsföreskrifterna i punkterna 38.2–38.3 samt 38.12 i allmänt villkor för egendomsförsäkring gäller.

Säkerhetsföreskrifterna i punkterna 38.1 och 38.4–38.11 i allmänt villkor för egendomsförsäkring upphävs och ersätts av punkterna 38.1 och 38.15 nedan.

38.1 Generella regler

Med ändring av punkt 38.1 i allmänt villkor för egendomsförsäkring gäller följande.

38.1.1 Av Moderna meddelade föreskrifter

Den försäkrade ska utöver i detta villkor angivna föreskrifter följa

- de föreskrifter som anges i *försäkringsbrevet* och i övriga försäkringshandlingar, till exempel besiktningssprotokoll
- de föreskrifter som anges i Allmänna avtalsbestämmelser, AB-DF eller i särskilt villkor.

38.1.2 Övriga föreskrifter

Den försäkrade ska utöver i punkt 38.1.1 angivna föreskrifter även följa

- de föreskrifter som meddelas av tillverkare, leverantör, uppdragsgivare, besiktningssman eller motsvarande, i syfte att förhindra eller begränsa skada
- de föreskrifter som i syfte att förhindra eller begränsa skada utgivits av tillämplig branschorganisation
- de föreskrifter – med tillämpningsföreskrifter – som i syfte att förhindra eller begränsa skada meddelas i lag, förordning eller i myndighets föreskrift om till exempel
 - brandfarliga och explosiva *varor* i lag (2010:1011) och förordning (2010:1075) om brandfarliga och explosiva *varor*
 - elektrisk starkströmsanläggning i elsäkerhetsförordning (2017:218) om elektrisk materiel
- Arbetsmiljöverkets föreskrifter som är tillämpliga i den försäkrade verksamheten
- övriga lagar och förordningar eller myndighets föreskrifter som är tillämpliga i den försäkrade verksamheten.

38.1.3 Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift

Reglerna om påföljd och minskning av skadeersättning då säkerhetsföreskrift inte har följts, gäller för sammanlagd ersättning från egendoms-, avbrotts-, extrakostnads-, merkostnads- och hyresförlustförsäkring.

38.1.3.1 Huvudregel

Har *den försäkrade* försummat att följa en säkerhetsföreskrift betalas ersättning från försäkringen endast i den utsträckning det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om föreskriften hade följts.

Om *den försäkrade* kan göra antagligt att skadan delvis skulle ha inträffat oavsett om säkerhetsföreskriften hade följts kan ersättning lämnas för denna del.

Om inte annat anges vid respektive säkerhetsföreskrift gäller huvudregeln.

38.1.3.2 Avvikelse från huvudregeln

I vissa fall tillämpas avvikelser huvudregeln.

Har föreskrift enligt punkt 38.1.2 inte följts, görs avdrag med 20 % av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats, dock med lägst ett och högst 10 *prisbasbelopp*.

38.1.4 VVS-installationer och våtutrymmen

VVS-installation och arbete i *våtutrymme* ska utföras enligt materialleverantörens typgodkända anvisningar, Boverkets regler och anvisningar och/eller gällande branschregler. De branschregler som avses är till exempel regler från Bygggeramikrådet, AB Svensk våtrumskontroll, Målarmästarna och Säker vatteninstallation.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift - avvikelser från huvudregeln

Har *den försäkrade* försummat att följa säkerhetsföreskriften görs avdrag med 20 % av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats, dock med lägst ett och högst 10 *prisbasbelopp*.

38.1.5 Väderskydd vid takarbete

Den försäkrade ska iaktta följande:

- Innan arbetet påbörjas ska en riskanalys göras. Riskanalysen ska innehålla bedömning av risk för skada på byggnaden och annan egendom. Exempel på riskanalys: kontroll av väderprognos (vind och nederbörd), takets kondition, falsar, rör, brunnar och andra takgenomföringar, rivningsplan och nylägningsplan, täckningsmetod och täckningsmaterial
- Öppna ytor och oskyddade takgenomföringar ska alltid täckas då arbetsplatsen lämnas så att skada inte uppkommer på grund av regn, hagel, snö eller bläst. Gäller även vid kortare raster. Täckning ska göras med material som minst motsvarar presenning vars vikt per kvm är minst 550 gr
- När papp inte genomspikas i båda lagren ska ribbor/låkt skruvas varje 120 cm för att säkerställa att papp inte blåser bort. Hålen ska tätas efteråt.
- Då materialet YAP2200 med frilagd kant ska appliceras, ska den värmas med varmluft vid montage då utetemperaturen är under 10 grader C.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift - avvikelser från huvudregeln

Har *den försäkrade* försummat att följa säkerhetsföreskriften görs avdrag med 50 % av den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats, dock med lägst ett och högst 10 *prisbasbelopp*.

38.15 Säkerhetsföreskrifter – Krav på inbrottskydd och på andra åtgärder för att förhindra stöld – Entreprenadförsäkring

38.15.1 Allmänna föreskrifter

För att förhindra stöld ska *den försäkrade*, med hänsyn till egendomens värde, stöldbegärlighet samt förhållandena i övrigt vidta rimliga säkerhetsåtgärder.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift - huvudregeln

Har säkerhetsåtgärder inte vidtagits gäller huvudregeln enligt punkt 38.1.3.1.

Har säkerhetsåtgärder vidtagits men inte tillräckligt för att uppnå säkerhetsföreskrifterna nedan görs avdrag från ersättning i enlighet med den påföljd som anges under respektive punkt.

38.15.2 På arbetsområde och på tillfällig upplagsplats

38.15.2.1 I låst lokal, bod, skjul eller container

För att förhindra stöld på *arbetsområde* och på tillfällig upplagsplats gäller att egendom ska förvaras i låst *lokal*, bod, skjul eller container som uppfyller kraven på inbrottskydd enligt punkterna 38.15.6.1 och 38.15.6.2 respektive 38.15.6.3.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift - avvikelser från huvudregeln

Har *den försäkrade* försummat att följa säkerhetsföreskriften, görs avdrag med 15 000 SEK från den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen.

38.15.2.2 Inte i låst lokal, bod, skjul eller container

Om egendomens vikt eller volym innebär att den inte kan förvaras i låst *lokal*, bod, skjul eller container ska egendomen

- förvaras inom låst inhägnat område som uppfyller kraven enligt punkterna 38.15.6.1 och 38.15.6.4 eller
- låsas fast i annan egendom som inte kan förflyttas så att egendomen inte utan stora svårigheter kan stjälas. Fastlåsning ska göras med kätting, minst klass 3, och med godkänt hänglås, minst klass 3, se *godkänd låsenhet*.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift - avvikelser från huvudregeln

Har *den försäkrade* försummat att följa säkerhetsföreskriften, görs avdrag med 15 000 SEK från den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen.

38.15.3 I transportmedel

För att förhindra stöld i transportmedel ska

- transportmedlet inte lämnas utan uppsikt vid lastning och lossning
- egendom inte förvaras på öppet flak eller flak täckt med kapell utan att transportmedlet hålls under uppsikt

- släpfordon vara låst med *godkänd låsenhet* (dragskolås) – både när det är kopplat till dragfordonet och när det har parkerats frånkopplat
- nyckel till transportmedlet inte lämnas kvar i, på eller i närheten av transportmedlet
- fönster vara stängda.
- transportmedlets förarhytt, takbox, släpfordon och övriga utrymmen vara låsta. För att säkerställa låsning av fordon ska låsning som sker via fjärrstyrning fysiskt kontrolleras innan fordonet lämnas.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift - avvikelse från huvudregeln

Har *den försäkrade* försummat att följa säkerhetsföreskriften, görs avdrag med 15 000 SEK från den sammanlagda ersättning som annars skulle ha betalats från försäkringen. Vid parkering utom arbetstid se dock påföljd nedan under 38.15.3.1.

38.15.3.1 Parkering utom arbetstid

För att förhindra stöld av egendom i transportmedel som har parkerats utom arbetstid ska transportmedlet parkeras i låst garage som enbart disponeras av *försäkringstagaren* eller dennes *arbetstagar* eller vara uppställt inom inhägnat område som har ständig bevakning eller som är låst och som uppfyller krav på inbrottskydd enligt punkterna 38.15.6.1 och 38.15.6.4.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift - huvudregeln

Har *den försäkrade* försummat att följa säkerhetsföreskriften tillämpas huvudregeln.

38.15.4 På försäkringsställe

På *försäkringsställe* ska egendom förvaras i låst *lokal* som uppfyller den inbrottskyddsklass som gäller för aktuellt *försäkringsställe* eller i bod, skjul, container eller inom inhägnat område som uppfyller kraven på inbrottskydd enligt punkt 38.15.6.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift - huvudregeln

Har *den försäkrade* försummat att följa säkerhetsföreskriften tillämpas huvudregeln.

38.15.5 I försäkringstagarens eller dennes arbetstagar bostad

Vid förvaring av försäkrad egendom i *försäkringstagarens* eller dennes *arbetstagar* bostad gäller att ytterdörrar är låsta och öppningsbara fönster är stängda och inifrån reglade.

Påföljd vid åsidosättande av säkerhetsföreskrift - huvudregeln

Har *den försäkrade* försummat att följa säkerhetsföreskriften tillämpas huvudregeln.

38.15.6 Krav på inbrottskydd

38.15.6.1 Allmänt om inbrottskyddskrav

Försäkringen gäller med följande krav på inbrottskydd avseende, bod, skjul, container och *lokal* inom *byggnad* som är under arbete och liknande utrymmen där egendom förvaras. För *försäkringsställe* och *försäkringstagarens* eller dennes *arbetstagar* bostad gäller punkt 38.15.4 respektive 38.15.5.

För försäkringen gäller att föreskrivna inbrottskyddskrav ska vara uppfyllda och att samtliga föreskrivna skyddsanordningar ska vara i funktion exempelvis

- lås ska vara låsta
- regler ska vara reglade
- larmanläggningar ska vara aktiverade
- nyckel, kombination eller kod ska inte lämnas i lås till dörr, port eller lucka eller förvaras i omedelbar anslutning till sådant lås. Om så sker anses dörr, port eller lucka inte vara låst.

Skyddskraven gäller såväl ingångs- som utgångsvägar. Samtliga lokaler som direkt ansluter till varandra och som disponeras av *försäkringstagaren* anses som en och samma *lokal*.

Skyddskraven motsvarar inbrottskyddsklass 1 enligt särskilt villkor Skyddsklass 1 (S1).

38.15.6.2 Krav på inbrottskydd avseende bod, skjul och lokal inom byggnad som är under arbete på arbetsområde eller på tillfällig upplagsplats

Omslutningsyta

Omslutningsyta – väggar, golv och tak samt dörrar, portar, luckor och fönster med tillhörande lås- och reglingsanordningar – ska, såväl vad avser det byggnadstekniska utförandet som lås och reglingsanordningar, i sin helhet ge ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och försvåra bortförandet av stöldgods.

Väggar, golv och tak

Ytterväggar av sten, betong, tegel, lättbetong, trä, två lager plåt eller flerskiktsväggar av blandade material med motsvarande styrka är godtagbara. För golv och tak godtas utförande som ger ett likvärdigt skydd mot inbrott som vägg enligt ovan.

Dörr, port och lucka

Ytterdörrar, -portar och -luckor av trä, aluminium och stål är godtagbara. Dörrenheten ska vara i gott skick och monterad enligt tillverkarens anvisningar.

Låsning av dörr, port och lucka

Låsning ska ske med låsenhet som uppfyller *godkänd låsenhet*. Observera att låset inte får vara försett med fungerande vred/nödutrymningsbeslag. Även utåtgående dörrars, portars och luckors bakkant ska säkras mot uppbygning.

Dörr, port, och lucka kan istället vara försedd med stålbom minst 10 x 50 mm som räcker över hela dörren, porten eller luckan och som är fäst med genomgående bultar. Invändig stålbom ska vara låst med godkänt hänglås i lägst klass 3 och hänglåsbeslag i lägst klass 3 i enlighet Svenska Stöldskyddsforeningens normer. Utvändig stålbom ska vara låst med godkänt hänglås i lägst klass 4 och hänglåsbeslag i lägst klass 4 i enlighet Svenska Stöldskyddsforeningens normer.

Fönster

Fönster och fönsterkarmar samt övriga glasade partier ska vara i gott skick samt vara utförda och monterade så att de inte utan svårighet kan demonteras. Öppningsbart fönster, oavsett belägenhet (även i dörr, port och lucka) ska vara stängt och invändigt reglat. Ventilationsfönster ovan dörr får dock vara öppet om det har *inkrypningskydd*.

Brandventilator

Brandventilator ska antingen vara stängd och reglad med endast från insidan åtkomlig mekanisk reglingsanordning eller ha *inkrypningskydd*.

Annan öppning

Annan öppning i omslutningsyta som är större än 150 x 300 mm ska ha *inkrypningskydd*.

38.15.6.3 Krav på inbrottskydd avseende container

Containers omslutningsyta

Container ska vara utförd i minst 1,5 mm stålplåt i hela sin omslutningsyta. Fönster eller annan öppning ska vara försedd med *inkrypningskydd* motsvarande omslutningsytans motståndskraft i enlighet med Stöldskyddsforeningen SSF 012 lägst klass 3.

Dörr, port eller lucka

Dörr, port eller lucka ska ge ett godtagbart skydd mot inbrott och vara låst med låsbom enligt Stöldskyddsforeningen SSF 018 klass 4 och ha godkänt hänglås enligt Stöldskyddsforeningen SSF 014 klass 4. Alternativt godtas containerlås enligt Stöldskyddsforeningen SSF 051 i lägst klass 4.

38.15.6.4 Krav på inbrottskydd avseende inhägnat område

Området där den försäkrade egendomen förvaras ska vara omslutet av en inhägnad (stängsel, vägg, grind, port m m), som i sin helhet ger ett efter förhållandena godtagbart skydd mot inbrott och försvårar bortförandet av stöldgods.

Inhägnaden ska bestå av stängsel eller vägg och vara totalt minst 2,20 m hög, varav de översta 0,20 m ska utgöras av minst två rader taggtråd.

Inhägnaden ska anslutas så nära till marken att inkrypning under inhägnaden förhindras. Inhägnadens festsättningsanordningar, stolpar, stag med mera ska vara förankrade i marken på ett godtagbart sätt.

Exempel på godtagbart utförande av stängsel och väggar är

- flätverksstängsel av minst 3 mm tjock ståltråd med maskstorlek inte överstigande 50 x 50 millimeter
- vägg av trä, minst 25 millimeter tjock
- vägg av stålplåt, minst 1 millimeter tjock.

Grind, port och dörr

Grind, port och dörr ska fylla samma krav på skydd mot inbrott som stängsel och vägg enligt ovan. Vid gångjärn till grind, port eller dörr ska finnas en spärranordning som förhindrar avlyftning i stängt läge.

Låsning av grind, port och dörr

Grind, port och dörr ska vara låst med en *godkänd låsenhet* enligt SSF 200. Grind port och dörr anses inte som låst om nyckeln lämnas kvar i låset.

Grind, port, och dörr kan istället vara försedd med stålbom minst 10 x 50 mm som räcker över hela grinden, porten eller dörren och som är fäst med genomgående bultar. Invändig stålbom ska vara låst med godkänt hänglås i lägst klass 3 och hänglåsbeslag i lägst klass 3 i enlighet Svenska Stöldskyddsforeningens normer. Utvändig stålbom ska vara låst med godkänt hänglås i lägst klass 4 och hänglåsbeslag i lägst klass 4 i enlighet Svenska Stöldskyddsforeningens normer.

Avbrottsförsäkring för entreprenad

Om det i *försäkringsbrevet* anges att avbrottsförsäkring ingår och är utökad att gälla för *avbrott* på *arbetsområde* gäller följande.

Avbrottsförsäkringen enligt allmänt villkor för egendomsförsäkring omfattar *avbrott* som uppstått i den försäkrade verksamheten genom sådan egendomsskada på *arbetsområde* som är ersättningsbar enligt avsnitt Allriskförsäkring för entreprenad ovan. I övrigt gäller samma villkor som i allmänt villkor för egendomsförsäkring avsnitt Avbrottsförsäkring.

Forcerings- och extrakostnadsförsäkring

Försäkring för forcerings- och extrakostnader ingår utan tilläggsavtal enligt nedanstående.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för kostnader som omfattas av försäkringen och som uppkommer under ansvarstiden till följd av ersättningsbar egendomsskada som inträffat under *försäkringstiden* när försäkringen varit i kraft.

Ansvarstiden är 12 månader, om inte annat anges i *försäkringsbrevet*, räknat från den tidpunkt ersättningsbar egendomsskada inträffade.

4. Försäkrat intresse

Försäkringen avser under ansvarstiden uppkomna skäligena

- extrakostnader för ofrånkomliga åtgärder i syfte att upprätthålla den försäkrade verksamheten i den omfattning den skulle ha haft om skada på *arbeten* eller *hjälpmedel* inte hade inträffat samt
- forceringskostnader avseende *återställande av arbeten* för att undvika viten.

6. Försäkringsbelopp – Högsta ersättning

Försäkringsbeloppet är 2 000 000 SEK om inget annat anges i *försäkringsbrevet*.

7. Försäkrade skadehändelser

7.1 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för kostnader enligt punkt 4 som uppkommer som en direkt följd av egendomsskada som omfattas av avsnitt Allriskförsäkring för entreprenad, dock inte vid låsändringar och inte heller vid skada på *befintlig egendom*.

Försäkringen gäller endast om *försäkringstagaren* inte kan åberopa rätt till tidsförlängning enligt branschavtal eller annat avtal.

7.2 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- egendomsskada, värdeminskning och röjningskostnader
- kostnad som beror på att skadad egendom inte omedelbart återställs, såvida inte dröjsmålet beror på hinder utanför *försäkringstagarens* kontroll
- förlust av intäkter, *täckningsbidrag* eller goodwill
- kostnad genom försenad eller utebliven leverans
- vite, böter eller liknande
- kostnad som beror på förlängd *avbrotts* som orsakas av
 - att *den försäkrade* inte utan dröjsmål vidtar lämpliga åtgärder, även av provisorisk art, för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade rörelsens drift
 - dröjsmål med åtgärdande av avbrottsorsak på grund av *den försäkrades* ekonomiska förhållanden, till exempel bristande försäkringskydd eller kapitalbrist
- kostnad som orsakas av att en del av ansvarstiden utnyttjas till förbättring, utvidgning eller annan förändring av den skadade egendomen utöver dess *återställande* till samma skick som före skadan.

22. Ersättningsregler

Om *underförsäkring* föreligger enligt avsnitt Allriskförsäkring för entreprenad punkt 22.6.1 för *arbeten* respektive *hjälpmedel* och ersättningen för skadad egendom reduceras på grund av detta, reduceras ersättningen avseende forcerings- och extrakostnader i motsvarande grad.

23. Självrisk

Vid varje skada dras från det sammanlagda skadebeloppet ett belopp som utgör *den försäkrades* självrisk. Självrisken är densamma som för skada enligt avsnitt Allriskförsäkring för entreprenad, om inte annat anges i *försäkringsbrevet*. Vid samtidig egendoms-, avbrotts-, forcerings- och extrakostnadsskada tillämpas endast en självrisk, den högsta.

Befintlig egendom

Försäkring för *befintlig egendom* ingår utan tilläggsavtal enligt nedanstående.

1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för

- *försäkringstagaren*
- *försäkringstagarens* beställare om denne är *byggherre* eller *slutlig beställare*

om *försäkringstagaren* enligt skriftligt avtal med beställaren är skyldig att teckna försäkring för *befintlig egendom*.

Försäkringen gäller för privatperson i egenskap av hyresgäst eller bostadsrättshavare utan att försäkring för *befintlig egendom* avtalats.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under *försäkringstiden* om försäkringen varit i kraft, med följande begränsningar.

För skada på *befintlig egendom* under entreprenadtid/utförandetid gäller försäkringen längst intill tidpunkt när *arbeten* helt eller delvis *avlämnats/övertagits* av beställaren.

För skada på *befintlig egendom* som upptäcks efter entreprenadtidens/utförandetidens slut gäller försäkringen även upp till tre år efter att *arbeten* helt eller delvis *avlämnats/övertagits* av *byggherren/slutliga beställaren*. Vid skada enligt föregående mening gäller försäkringen dock inte för skada som omfattas av skadad egendoms ägares egen försäkring.

Försäkringen för *befintlig egendom* gäller för *försäkringstagaren* även vid *arbeten* avseende *byggnadsverksamhet* i egen regi och med samma förutsättningar i övrigt som anges i avsnitt Allriskförsäkring för entreprenad punkt 2.3.

3. Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffat inom eller i direkt anslutning till *försäkringstagarens arbetsområde*.

6. Försäkrad egendom och försäkringsbelopp

6.1 Försäkrad egendom

Försäkrad egendom är *befintlig egendom* som tillhör *försäkringstagarens* beställare om denne är *byggherre* eller *slutlig beställare* inom eller i direkt anslutning till *försäkringstagarens arbetsområde*.

Försäkrad egendom är även *befintlig lös egendom* som tillhör privatperson i egenskap av hyresgäst eller bostadsrättshavare, samt egendom som ingår i bostadsrättshavares underhålls- och reparationsskyldighet, inom eller i direkt anslutning till *försäkringstagarens arbetsområde*.

Försäkringen gäller även för *befintlig lös egendom* som tillhör *näringsidkare* i egenskap av hyresgäst eller bostadsrättshavare i direkt anslutning till *försäkringstagarens arbetsområde* under förutsättning

- dels att försäkringen utökats att gälla för detta, vilket i så fall särskilt anges i *försäkringsbrevet*
- dels att *försäkringstagaren* i skriftligt avtal med beställaren är skyldig att teckna försäkring för *befintlig egendom* som tillhör *näringsidkare*.

Försäkringen gäller inte i något fall för egendom som är att hänföra till objekttyperna *arbeten*, *hjälpmedel* eller *pengar och värdehandlingar* och inte heller för egendom som ingår i *försäkringstagarens* eller annan entreprenörs *arbeten*, oavsett om avlämnande av *arbetena* skett.

6.2 Försäkringsbelopp

Försäkringen är för *befintlig egendom* en *förstariskförsäkring*.

För skada på *befintlig egendom* i samband med *entreprenadverksamhet* är försäkringsbeloppet 5 000 000 SEK, om inte annat anges i *försäkringsbrevet*. För samtliga sådana skador under ett och samma försäkringsår är ersättningen begränsad till två försäkringsbelopp.

6.2.2 Högsta ersättning

Den sammanlagda ersättningen för egendomsskada, *räddningskostnad* enligt Allmänna avtalsbestämmelser, AB-DF punkt 41.3, och röjningskostnad enligt punkt 10, är begränsad till försäkringsbeloppet enligt punkt 6.2.

7. Försäkrade skadehändelser

Försäkringen gäller med samma omfattning och undantag som i avsnitt Allriskförsäkring för entreprenad punkt 7, dock inte för läsåndringar.

Försäkringen gäller endast för skada som har direkt samband med *försäkringstagarens entreprenadverksamhet*.

10. Röjningskostnader

I samband med skada som omfattas av försäkringen lämnas även ersättning för röjningskostnad (rivning, röjning, sanering, borttransport, destruktion samt deponering). Ersättning lämnas endast för kostnad avseende röjning av försäkrad *befintlig egendom* och endast för kostnad som uppkommer inom 1 år från skadetillfället.

Enbart röjningskostnad som understiger självriskens ersätts inte.

Högsta ersättning framgår i punkt 6.2.2.

21. Skadevärderingsregler

Skada på *befintlig egendom* värderas enligt det försäkringsvillkor i Moderna som skulle ha varit tillämpligt om egendomens ägare hade tecknat sedvanlig egendomsförsäkring för egendomen i Moderna. Merkostnad till följd av myndighetsbeslut eller till följd av byggnads/byggnadsdels kulturhistoriska värde eller konstnärliga utsmyckning omfattas inte av försäkringen för *befintlig egendom*.

23. Självrisk

Vid varje skada dras från det sammanlagda skadebeloppet ett belopp som utgör *den försäkrades* självrisk. Självriskens är densamma som för skada enligt avsnitt Allriskförsäkring för entreprenad, om inte annat anges i *försäkringsbrevet*. Vid samtidig egendoms-, avbrotts- forcerings- och extrakostnadsskada tillämpas endast en självrisk, den högsta.

38. Säkerhetsföreskrifter

För försäkringen för *befintlig egendom* gäller samma säkerhetsföreskrifter samt påföljd vid åsidosättande som för Allriskförsäkring för entreprenad. Se punkt 38 i avsnitt Allriskförsäkring för entreprenad och i Allmänna avtalsbestämmelserna AB-DF.

Åtkomstförsäkring för entreprenör (tilläggsavtal)

– denna punkt ingår endast om detta särskilt anges i *försäkringsbrevet*.

Med tillämpning av avsnitt Allriskförsäkring för entreprenad i övrigt så gäller följande tillägg till punkt 7.2.2.

Vid ersättningsbar skada på försäkrade *arbeten* på *arbetsområde* när skadan beror på fel i material eller felaktigt utförd arbetsprestation eller felaktiga beräkningar, ritningar, beskrivningar, råd eller anvisningar, gäller försäkringen för

- kostnad för lokalisering och friläggning av felaktigheten
- återställandekostnad

som erfordras för att avhjälpa skadan.

Åtkomstförsäkringen gäller dock inte för

- skada som framträder senare än 2 år efter att skadade *arbeten avlämnats/övertagits* av beställaren
- kostnader för att avhjälpa själva felet
- lokaliserings-, frilägnings- och återställandekostnader avseende putsad, oventilerad träregelväggkonstruktion.

Högsta ersättning

Försäkringsbeloppet för åtkomstförsäkringen är 2 000 000 SEK om inte annat anges i *försäkringsbrevet*. Högsta ersättning för samtliga åtkomstkostnader enligt detta villkor, som uppkommer under ett och samma försäkringsår är begränsat till det dubbla försäkringsbeloppet.

Självrisk

Vid varje skada dras från det sammanlagda skadebeloppet ett belopp som utgör *den försäkrades* självrisk. Självriskan är densamma som för skada enligt avsnitt Allriskförsäkring för entreprenad, om inte annat anges i *försäkringsbrevet*. Vid samtidig egendoms-, avbrotts- forcerings- och extrakostnadsskada tillämpas endast en självrisk, den högsta.

Stilleståndsförsäkring för entreprenör (tilläggsavtal)

– denna punkt ingår endast om detta särskilt anges i *försäkringsbrevet*.

Med tillämpning av Avbrottsförsäkring för *entreprenad* övrigt så gäller följande tillägg.

Stilleståndsförsäkringen gäller vid ersättningsbar skada på försäkrade *arbeten* på *arbetsområde* under entreprenadtid.

Om *försäkringstagarens arbetstagare* som en direkt följd av skadan inte kan sysselsättas på *arbetsområde* eller på annan arbetsplats lämnas ersättning med ett belopp motsvarande arbetskostnaden enligt avtalat timpris för *den försäkrades arbetstagare* inklusive kostnad för arbetsledning och antalet timmar som *arbetstagaren* inte kunde sysselsättas. Arbetskostnaden får tas upp till högst ett för branschen normalt timpris för aktuellt arbete.

Arbetstagare som arbetar med rivning, rövning, *återställande* eller liknande, av skadan, betraktas som sysselsatt och ersättning för arbetskostnad avseende sådan *arbetstagare* kan därmed inte lämnas enligt stilleståndsförsäkringen.

Karenstiden är 2 arbetsdagar. Med *karenstid* avses att ersättning inte lämnas för stillestånd under viss tid. Karenstiden avser här dagar som annars skulle ha arbetats.

Ansvarstiden är 30 dagar kalendertid. Med *ansvarstid* avses den längsta tid under vilken ersättning kan lämnas räknat från den dag ersättningsbar egendomsskada inträffar.

För det fall ersättning för förlorat *täckningsbidrag* lämnas i enlighet med avbrottsförsäkringen, ska ersättning från stilleståndsförsäkringen och avbrottsförsäkringen samordnas så att *lönekostnad* för samma tidsperiod och *arbetstagare* inte ersätts från bägge försäkringarna.

Högsta ersättning

Försäkringsbeloppet för stilleståndsförsäkringen är 500 000 kronor SEK. Högsta ersättning för samtliga kostnader enligt detta villkor, som uppkommer under ett och samma försäkringsår är begränsat till det dubbla försäkringsbeloppet.

Definitioner – Förklaringar

Med tillägg till villkor Allmänna avtalsbestämmelser och Definitioner - Förklaringar, AB-DF, gäller följande definitioner och förklaringar.

AB

Med *AB* i entreprenadförsäkring avses Allmänna Bestämmelser för byggnads-, anläggnings- och installationsentreprenader utarbetade av Föreningen Byggandets Kontraktskommitté. *AB* är avsedda att användas vid utförandentreprenader, vilket innebär att beställaren svarar för projektering och entreprenören för utförandet.

ABS

Med *ABS* avses Allmänna Bestämmelser för småhusentreprenader. *ABS* är avsedda att användas vid entreprenadavtal vid uppförande eller tillbyggnad av en- eller tvåbostadshus som en *näringsidkare* utför åt en konsument.

ABT

Med *ABT* avses Allmänna Bestämmelser för Totalentreprenader avseende byggnads-, anläggnings- och installationsentreprenader utarbetade av Föreningen Byggandets Kontraktskommitté. *ABT* är avsedda att användas vid totalentreprenader, vilket innebär att entreprenören i förhållande till beställaren svarar för både projektering och utförande.

Ansvarstid

Med *ansvarstid* vid entreprenadförsäkring avses entreprenörens tioåriga *ansvarstid* enligt *AB*, *ansvarstid* och *ABS*.

Med *ansvarstid* vid avbrottsförsäkring samt forcerings- och extrakostnadsförsäkring avses den längsta tid under vilken ersättning kan lämnas räknat från den dag ersättningsbar skada inträffar.

Arbeten (objekttyp)

Med *arbeten* avses egendom och arbetsprestationer ingående i *den försäkrades* avtalade åtaganden eller utförande i egen regi samt egendom av förbrukningskaraktär. Med *arbeten* avses egendom och arbetsprestationer som är avsedda (destinerade) att ingå i en pågående eller avtalad *entreprenad*. Med *arbeten* avses även egendom och arbetsprestationer som beställaren tillhandahåller.

Till *arbeten* räknas inte *befintlig egendom* och inte heller *hjälpmedel*.

Arbetsområde

Med *arbetsområde* avses område som står till *försäkrad* entreprenörs/hantverkares disposition för utförande av avtalat åtagande samt därtill hörande tillfällig upplagsplats. Till *arbetsområde* räknas inte *den försäkrades* ordinarie arbetsställen, till exempel kontor, verkstad, förråd, grustag eller stenkross.

Avlämnat/övertagit

Med *avlämnat/övertagit* och avlämnande/övertagande avses tidpunkt när entreprenörens *arbete* i entreprenadrättslig mening är avslutat och avlämnat/överlämnat till beställaren.

Befintlig egendom

Med *befintlig egendom* avses egendom som tillhör *försäkringstagarens* beställare om denne är *byggherre* vid *byggnadsverksamhet* eller *slutlig beställare* vid *montageverksamhet*, inom eller i direkt anslutning till försäkringstagarens *arbetsområde*.

Med *befintlig egendom* avses även *lös egendom* tillhörig hyresgäst eller bostadsrättshavare, samt egendom som ingår i bostadsrättshavares underhålls- och reparationsskyldighet, inom eller i direkt anslutning till *arbetsområde*.

Som *befintlig egendom* avses inte egendom som är att hänföra till objekttyperna *arbeten* och *hjälpmedel*.

Som *befintlig egendom* avses inte heller egendom som ingår i *försäkringstagarens* eller annan entreprenörs *arbeten*, oavsett om avlämnade av arbetena skett.

Byggherre

Med *byggherre* avses ägare, eller brukare i ägarens ställe, av fastighet för vars räkning *arbeten* utförs.

Byggnadsverksamhet

Med *byggnadsverksamhet* avses husbyggnads- och anläggningsverksamhet, schaktning och grundarbeten. Till husbyggnadsverksamhet räknas även installation och montering av fast inredning och annat som är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden exempelvis hiss och fläktsystem och som enligt reglerna i 2 kap 2 § Jordabalken hör till *byggnad*. Hit räknas dock inte sådan verksamhet som är att hänföra till *montageverksamhet*.

Entreprenadverksamhet

Entreprenadverksamhet är ett gemensamt ord för *byggnadsverksamhet* och *montageverksamhet*.

Godkänd låsenhet

Med *godkänd låsenhet* avses intygade/certifierade låsenheter där varje enskild komponent uppfyller kraven i SS 3522 lägst klass 3. Som alternativ avses även certifierade hänglås i kombination med certifierade hänglåsbeslag enligt motsvarande klass enligt SSFN 014 och SSF 018. *Godkänd låsenhet* i respektive *skyddsklass* framgår av Säkerhetsguiden, utgiven av Svenska Stöldskyddsföreningen, SSF.

Med låsenhet avses låshus inklusive spärrande kolv och tillhörande spärranordning (till exempel cylinder eller tillhållarpaket) och för låsets funktion nödvändiga behör inklusive till låshuset hörande slutbleck.

Särskilt viktigt för dörrlås är att tänka på att en *godkänd låsenhet*

- ska från båda sidor av dörren endast kunna öppnas med nyckel
- ska vara utfört så att inga delar som påverkar inbrottskyddet kan demonteras från dörrens utsida. Sådana delar ska inte heller kunna demonteras från dörrens insida annat än med specialverktyg.

Helvärdesförsäkring

Vid *helvärdesförsäkring* ska försäkringsbeloppet för

- *arbeten* motsvara det högsta värdet av *arbeten* på ett och samma *arbetsområde* under det kommande försäkringsåret. Även värdet av egendom och arbetsprestationer som beställare tillhandahåller ska vara medräknat i försäkringsbeloppet
- *hjälpmedel* motsvara nyansaffningsvärdet för alla av *försäkringstagaren* ägda, hyrda, leasade och lånade *hjälpmedel* som kan brukas på arbetsområden, oavsett om dessa befinner sig på *arbetsområde* eller på *försäkringstagarens försäkringsställe* eller på annan plats.

Föreligger full försäkring ersätts uppkommen skada, med de regler och begränsningar som framgår av villkoren i övrigt, intill försäkringsbeloppet. I annat fall föreligger *underförsäkring*.

Hjälpmedel (objekttyp)

Med *hjälpmedel* avses egendom som inte är av förbrukningskaraktär och som är nödvändig för utförande av avtalat åtagande på *arbetsområde* såsom

- maskiner, *verktyg*, redskap, presenningar, formar, formluckor, ställningar
- skjul, bodar, containrar, byggplatskontor med utrustning och inhägnader.

Till *hjälpmedel* räknas inte verkstadsutrustning, cistern och liknande som stadigvarande förvaras på annat ställe än *arbetsområde*.

Inkrypningsskydd

Med *inkrypningsskydd* avses sådan anordning som syftar till att försvåra för obehörig att ta sig in i *lokal* (exempelvis galler). *Inkrypningsskydd* ska monteras enligt tillverkarens anvisningar i vägg, karm eller dörrblad. All fastsättning ska vara sådan att demontering inte kan göras från utsidan utan avsevärd svårighet. Öppningsbart *inkrypningsskydd* ska låsas med *godkänd låsenhet*.

Montage/Montageverksamhet

Med *montage/montageverksamhet* avses montage eller installation av maskiner och annan mekanisk eller *elektrisk utrustning* för industriell verksamhet som tillförts fastighet som helt eller delvis inrättats för detta ändamål och som enligt Jordabalken kap 2 § 3 hör till fastighet. Montage eller installation av maskiner och annan mekanisk eller *elektrisk utrustning* som inte är avsedd för byggnads stadigvarande bruk, som avses i Jordabalken kap 2 § 3, är också montageverksamhet.

Näringsidkare

Med *näringsidkare* avses här företag, firma, förening, organisation och liknande verksamhet, oavsett om verksamheten bedrivs i kommersiellt eller ideellt syfte och oavsett om det är privat eller offentlig verksamhet.

Slutlig beställare

Med *slutlig beställare* avses den ägare eller brukare av anläggning för vars räkning *montage* utförs.